

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

МІКРОЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
підготовки магістра
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми Економіка довкілля і природних
ресурсів

Силабус освітнього компонента «Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів» підготовки магістра у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, за освітньо-професійною програмою Економіка довкілля і природних ресурсів

Розробник: СУР'ЯК А.В., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:
Гарант освітньо-професійної програми:

 Олена ПАВЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
протокол №5 від 09.01.2023 р.

Завідувач кафедри

 Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Економіка довкілля та природних ресурсів Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2
		Лекції 20 годин
		Практичні (семінарські) 20 год Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 72 годин
ІНДЗ: немає		Консультації 8 годин
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача (-ів)

Сур'як Алла Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, моб. 066 775 91 78 E-mail: surjak.alla@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів» належить до переліку вибірових навчальних освітніх компонентів за освітнім ступенем «Магістр». Для формування системи економічних знань про сучасні теоретичні та практичні особливості мікроекономічного аналізу ринку природних ресурсів в сучасних умовах господарювання та розвитку світової економіки.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – набуття магістрантами теоретичних і прикладних знань з теорії та практики через засвоєння сутності та особливості ринку природних ресурсів як об'єкта мікроекономічного аналізу, його зв'язок з теорією поведінки споживача; методів та інструментів мікроекономічного аналізу; сутності ринкових бар'єрів та антиконкурентних дій, механізму поведінки суб'єктів на ринку природних ресурсів. Завдання освітнього компонента: формування системи знань та вмінь на основі принципів та законів, що лежать в основі аналізу поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів; основні етапи мікроекономічного аналізу ринку природних ресурсів та їх особливості; відмінності у методології на основі практики та теорії представників неокласичної теорії; логіку побудови основних моделей мікроекономічного аналізу ринку природних ресурсів, їх економічну інтерпретацію.

3. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні

Фахові компетенції

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4.Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання

ПРН.1.Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН.2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН,7.Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН.8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН.9.Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

4. Структура освітнього компонента

Схема освітнього компонента денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю/ Бали	
	Усього	У тому числі					
		Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.		
Змістовий модуль 1. Основи мікроекономічного аналізу ринку природних ресурсів : принципи, методи, показники і школи							
Тема 1 Мікроекономічний аналіз: принципи і методи дослідження	8	1	1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5	
Тема 2. Маржиналізм у теорії поведінки споживача природних ресурсів	8	1	1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5	
Тема 3. Теорія поведінки споживача: природних ресурсів ординалістська концепція .	11	2	2	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5	
Тема 4. Показники ринку природних ресурсів та методи їх аналізу на мікрорівні	11	2	2	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5	
Разом за модулем 1	38	6	6	24	2	20	
Змістовий модуль 2. Суб'єкти в реальних ринкових структурах, ринок ресурсів та загальна рівновага							
Тема 5. Мікроекономічна модель ринку природних ресурсів	9	1	1	6		1	О,ДС.,Р/ 5
Тема 6. Стратегія поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та контракти.	8	1	1	6		-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 7. Аналіз поведінки споживача природних ресурсів на ринку	11	2	2	6		1	О,ДС,ДБ РМГ / 5

Тема 8. Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в ідеальних ринкових структурах	11	2	2	6	1	О,Т,РЗ/ 5
Разом за модулем 2	39	6	6	24	3	20
Змістовий модуль 3 <i>Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та поведінка споживача природних ресурсів</i>						
Тема 9. Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в реальних ринкових структурах	11	2	2	6	1	О,Т,Р, РЗ/ 5
Тема 10. Власник природних ресурсів на ринку ресурсів	10	2	2	6	-	О,ДС, ДБ,Р/ 5
Тема 11. Вплив держави на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів	11	2	2	6	1	О,ДС,Р/ 5
Тема 12. Розвиток поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та її вплив на поведінку споживача природних ресурсів..	11	2	2	6	1	О,ДС, Р ДБ,/ 5
Разом за модулем 3	43	8	8	24	3	20
Модульні контрольні роботи теми 1-12						40 / кожна робота окремо 10. 15.15
Всього годин / Балів	120	20	20	72	8	100

*Методи контролю *:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти (СРЗО) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами освітнього компонента.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов'язковим для вивчення навчального компоненту. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов'язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної

освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час модульних контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перекладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Залік відбувається на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, самостійної роботи, модульних робіт. Залік виставляється за умови, якщо здобувач освіти виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою (силабусом) освітнього компонента, та отримав не менше ніж 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, пройти тестування по всіх темах, зробити розрахункові завдання тощо).

Перелік питань на залік

1. Предмет мікроекономічного аналізу ринку природних ресурсів.
2. Альтернативна вартість та вибір на ринку природних ресурсів.
3. Характеристика методів дослідження в мікроекономіці.
4. Корисність та її види. особливості для природних ресурсів.
5. Крива байдужості, гранична норма заміщення особливості для природних ресурсів..
6. Бюджетна лінія та вибір споживача на ринку природних ресурсів..
7. Рівновага споживача: ординалістський і кардиналістський підходи.
8. Економічні витрати та їх класифікація для суб'єктів ринку природних ресурсів..
9. Короткостроковий період та види витрат для суб'єктів ринку природних ресурсів.
10. Закон спадної граничної продуктивності та види витрат для аналізу ринку природних ресурсів.
11. Довгостроковий період, вибір масштабу виробничої діяльності.
12. Види ринкових структурна ринку природних ресурсів та їх характеристика.
13. Поведінка конкурентного підприємства в короткостроковому періоді: методи порівняння загальних і граничних показників.
14. Типи фірм та крива пропозиції на ринку чистої конкуренції в короткостроковому періоді.
15. Максимізація прибутку конкурентного підприємства в довгостроковому періоді.
16. Крива пропозиції підприємств конкурентної галузі в довгостроковому періоді.
17. Ефективність ринку чистої конкуренції на ринку природних ресурсів.
18. Чиста монополія: види і характеристика.
19. Визначення ціни та обсягу виробництва природних ресурсів чистим монополістом.
20. Цінова еластичність попиту та максимізація прибутку монополіста.
21. Цінова дискримінація за умов чистої монополії на ринку природних ресурсів.
22. Державне регулювання ціноутворення природних монополістів.
23. Олігополія і концентрація виробництва на ринку природних ресурсів.
24. Причини виникнення олігополії і взаємозалежність на ринку природних ресурсів.

25. Некооперативна поведінка в умовах олігополії: “цінова війна”, модель Бертрана.
26. Некооперативна поведінка в умовах олігополії: модель Курно.
27. Картель і таємна змова.
28. Ламана крива попиту та відносна стабільність цін на ринку олігополії.
29. Стратегія поведінки на ринку олігополії: «дилема ув’язнених».
30. Диференційована олігополія: ціноутворення за принципом „витрати плюс”.
31. Концентрація виробництва на ринку олігополії та антимонопольне регулювання діяльності на ринку природних ресурсів.
32. Монополістична конкуренція та диференціація товару.
33. Ціноутворення на ринку монополістичної конкуренції в коротко- і довгостроковому періодах.
34. Ефективність ринку монополістичної конкуренції та нецінова конкуренція.
35. Попит на природні ресурси та його фактори.
36. Фактори зміни попиту на природні ресурси.
37. Фактори цінової еластичності попиту на природні ресурси.
38. Оптимальне співвідношення ресурсів в процесі виробництва.
39. Основи теорії суспільного вибору та їх використання для ринку природних ресурсів.
40. Створення суспільних благ за умов прямої демократії: розподіл вигоди та витрат.
41. Створення суспільних благ за умов представницької демократії: лобіювання інтересів та логролінг.
42. Негативні екстерналії та їх вплив на ефективність : ринок природних ресурсів.
43. Позитивні екстерналії та їх вплив на ефективність: ринок природних ресурсів
44. Способи зменшення впливу екстерналій.
45. Основи теорії раціональної поведінки та їх використання для ринку природних ресурсів.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Панчишин С. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ.2018. 437 с.
2. Будаговська С., Кілієвич О., Луніна І. Мікроекономіка і макроекономіка: підручник. К . 2017. 518 с.
3. Базилевич В.Д. Мікроекономіка: підручник. 2018. 679 с.
4. Козюк В.В. Мікроекономіка: навчальний посібник та ін. Тернопіль. 2019. 496 с.
5. Наливайко А.П. Мікроекономіка: підручник. Київ. 2018. 446 с.
6. Наливайко А.П., Прохоров Є.В. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка. Київ. 2017. 522 с.
7. Піндайк Р.С., Рубінфелд Д.Л. Мікроекономіка. Київ. 2016. 646 с.
8. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.
9. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.
10. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.

Додаткова література

1. Ачкасов А. Є. Мікроекономіка. Тренінг-курс: навч. посіб. Харків. 2018. 248 с.
2. Бесєдіна Г. Є. Мікроекономіка: практикум. Харків, 2018. 99 с.
3. Дружиніна В.В. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків. 2019. 254 с.
4. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навч. посіб. / за ред. О. Ватаманюка. Львів. 2020. 374 с.

5. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теорія і практика: навч. посіб. Одеса 2019. 255 с.
6. Оверченко В.І., Мажак З.М., Софій М.І. Мікроекономіка: навч. посіб. Івано-Франківськ. 2018. 348 с.
7. Петрушенко Ю.М., Дудкін О.В., Костюченко Н.М. Мікроекономіка: конспект лекцій. Суми. 2019. 206 с.
8. Семюелсон П.А., Нордгауз В.Д. Мікроекономіка. Київ. 2018. 676 с.
9. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків. 2019. 59 с.
10. Espinola-Arredondo A., Munoz-Garcia F. Intermediate Microeconomic Theory: Tools and Step-by-Step Examples. The MIT Press, 2020. 505 p.
11. McConnell C.R., Brue S.L. Economics: principles, problems, and policies. Boston: McGraw-Hill/Irwin, 2018. 818 p

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
5. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
7. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.